

De eerste kennismaking met het rijk van de weekdieren verloopt meestal via de zeeschelpen. Eigenlijk is de schelp slechts het uitwendig skelet, maar de enorme variatie in vormen en kleuren maakt dat iedere strandwandelaar er wel eens een paar heeft opgeraapt en misschien wel mee naar huis heeft genomen om ze beter te bekijken.

De Nederlandse Malacologische Vereniging stelt zich voor

MALACOLOGIE

Dit jaar stelt de KNNV landslakken centraal met het project 'Ogen op steeltjes', waarbij u kennis kunt maken met een minder bekende groep weekdieren. Deze diergroep is minstens even boeiend en gevarieerd als die van de zeeschelpen. Tot het rijk van de weekdieren behoren verder nog slakken en mosselen van het zoete en brakke water, inktvissen, zeenaaktslakken en keverslakken.

Wanneer u door deze diergroep geboid bent geraakt en u wilt zich er verder in verdiepen, dan zult u zich thuis voelen bij de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV). Dit is een vereniging van amateurs/ liefhebbers en professionals die zich op een of andere wijze met malacologie bezighouden: de studie van mollusken ofwel weekdieren.

EXCURSIES

De Nederlandse Malacologische Vereniging is opgericht in 1934 en heeft momenteel ongeveer 600 leden in binnen- en buitenland. De vereniging organiseert regelmatig activiteiten, zoals excursies, lezingendagen, gelegenheden om samen te determineren. Voor 2005 zijn dagexcursies gepland naar bijvoorbeeld de Hondsbossche Zeewering, de Biesbosch, Montferland en een weekend-excursie naar Zuid-Limburg. Ook heeft de NMV een omvangrijke verenigingsbibliotheek waar de leden gratis gebruik van kunnen maken.

WEBSITE

De vereniging heeft een uitgebreide website met informatie over de vereniging, wetenswaardigheden en uitgebreide achtergrondinformatie over weekdieren en malacologie, zoals een 'shellers list' van malacologen over de hele wereld.

De NMV onderhoudt goede relaties met een aantal aanverwante organisaties. Zo vindt u op de website bijvoorbeeld de 'Malacologische agenda Nederland', waarin vele tientallen activiteiten van zeven landelijke organisaties op het gebied van strandwerk en malacologie zijn vermeld.

ATLASPROJECT

De NMV werkt actief mee aan het Atlasproject Nederlandse Mollusken. Dit project heeft als doel alle waarnemingen - uit heden en verleden - van weekdieren in Nederland in een database bijeen te brengen. Door de kennis te bundelen zal een beter inzicht ontstaan in de verspreiding van de verschillende soorten en de veranderingen in hun voorkomen. Met deze gegevens zal ook een verspreidingsatlas worden samengesteld en we hopen dat mollusken en hun biotopen zo beter kunnen worden beschermd.

TIJDSCHRIFTEN

NMV-leden ontvangen zes keer per jaar het Nederlandstalige tijdschrift *Spirula*, dat afwisselend gewijd is aan zeeschelpdieren en land- en zoetwaterweekdieren. In *Spirula* worden excursies en andere activiteiten van de vereniging aangekondigd en er is plaats voor oproepen, ingezonden brieven, boekbesprekingen en mededelingen, zowel van bestuurlijke aard als van afzonderlijke leden. Daarnaast worden artikelen van leden opgenomen over Nederlandse en niet-Nederlandse malacologische onderwerpen. Vaste rubrieken zijn nieuw beschreven soorten, een overzicht van tijdschriftartikelen en nieuw verschenen boeken. Ook geeft de vereniging twee Engelstalige wetenschappelijke tijdschriften uit: *Basteria* en *Vita Malacologica*. *Basteria* bevat gevarieerde artikelen, terwijl *Vita*

Boven: excursie van de Malacologische Vereniging op Schiermonnikoog
FOTO: HERMAN ROODE

RODE LIJST NEDERLANDSE LAND- EN ZOETWATERWEEKDIEREN VASTGESTELD

Op 5 november 2004 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de *Rode Lijst Land- en Zoetwaterweekdieren* vastgesteld. De Rode Lijst bevat verdwenen, ernstig bedreigde, bedreigde, kwetsbare en gevoelige soorten weekdieren in Nederland. Deze soorten zijn de afgelopen eeuw sterk achteruit gegaan en/of heel zeldzaam. Van de 93 soorten landslakken in Nederland zijn er 41 bedreigd. Van de 73 soorten zoetwatermollusken zijn er 27 bedreigd. Vijf van deze soorten zijn sinds 1900 niet meer levend in Nederland gevonden: fijngestreepte erwtmossel (*Pisidium tenuiliteratum*), vliezige drijfhoorn (*Rissoa membranacea*), Bataafse stroommossel (*Unio crassus*), rode barnsteenslak (*Catinella arenaria*) en bijenkorfje (*Spermodea lamellata*).

De soorten zijn achteruitgegaan doordat er nu minder geschikt leefgebied is dan vroeger. Oorzaken daarvan zijn bijvoorbeeld bodem- en watervervuiling, verstedelijking, drastische herinrichtingsmaatregelen, vermindering van geleidelijke overgangen van zout naar zoet water (Deltawerken), het verdwijnen van zeegras uit de Waddenzee, verdroging door waterpeilverlaging, de vermindering van het aantal oude knotwilgen, ontginning van moerassen. Ook drastische restauraties van oude muren hebben sommige soorten een gevoelige klap gegeven.

De Rode Lijst is gebaseerd op het rapport *Bedreigde en verdwenen land- en zoetwatermollusken in Nederland; basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*, geschreven door Rykel de Bruyne, Hendrik Walbrink en Adriaan Gmelig Meyling (2003). De auteurs hebben bij het schrijven van dit boekje gebruik gemaakt van de database van het Atlasproject Nederlandse Mollusken. De Rode Lijst Land- en Zoetwaterweekdieren kunt u vinden op de website van de Nederlandse Malacologische Vereniging: www.spirula.nl, rubriek 'malacologie'.

Malacologica steeds een centraal thema heeft. Zo was het laatste nummer geheel gewijd aan ontwikkelingen langs de Nederlandse kust. Op deze tijdschriften kan men zich apart abonneren.

Het basislidmaatschap met het blad *Spirula* kost € 20,50 per jaar. Voor meer informatie kunt u de website van de vereniging raadplegen: www.spirula.nl of contact opnemen met de auteur. Een overzicht van beginnersexcursies en andere activiteiten is eveneens te vinden op de hierboven genoemde website

Sylvia van Leeuwen is secretaris van de Nederlandse Malacologische Vereniging. Adres: Venuslaan 2, 3721 VG Bilthoven, e-mail: NMV-Secretaris@spirula.nl.

Onder: na een boeiende excursie resteert het determineerwerk, bijvoorbeeld op een ledendag van de Nederlandse Malacologische Vereniging. FOTO: JAN JOHAN TER POORTEN